

Especial Vacances d'Estiu

New York flash

Per a un europeu de poble, la imatge inicial de New York només té un adjectiu: impressionant. Acostumats com estem al fet que tot, a casa nostra, siga d'humanes mides, l'aparatosos grandiositat de les coses americanes ens fa

Josep PIERA

sentir un complex de formiga, una sensació de menudesa que obliga, com als xiquets, a mirar sempre cap amunt, amb els àvids ulls de sorpresa. Tot és immens a New York.

I és que, perduda la noció del temps i de l'espai entre aeroports, avions i hores guanyades al sol, quan un arriba a New York nota com un acceleró de la sensibilitat, sent que les neurones li funcionen amb tot l'espit adolescent i es contagia d'un frenesí marxós que creia tancat amb pany i clau dins el record. Potser siga aquesta

paràsits que aquests solen dur darrere. I açò, és clar, la fa única i diversa, la fa personal i bigarrada, la fa un còctel de races. La fa, fins i tot, almenys, a la primavera i a l'estiu, una esplèndida ciutat mediterrània: parades de flors i fruites pels carrers, carrets amb muntons de taronges, olors cridaneres i colors estridents, pizzeries, *souvlakis*, calors i cossos estiuençs, gent amb bicicletes, molt de personal amunt i avall, cotxes urgents... Si no és per l'alada presència vertical dels gratacels; per la marabunta de negres, d'hispanics i d'orientals, hom podria acabar sospitant que el riu Hudson és el Mediterrani.

El metro novaiorqués sorprén (o, millor dit, acollona) amb els seus vells boscos de pilastres de ferro, els seus vagons pintats de brut com un Tàpies naïf, els seus ramats de negres gagantins i silenciosos. Però infinitament més aclaparadora és la imatge de fira sideral que contempla Manhattan en contemplar-la sencera, quan el capvespre l'encén de llums, des del terrat altíssim d'una de les *Twins Towers*, superior avui dia, en alçada i bellesa, a l'Empire State famós. Un contrast que trasllada de l'infern al paradís en un instant. Aquests genials edificis d'acer amb aerodinàmics arcs de ferradura, amb tapissos de Miró sobre els marbres netíssims, amb músiques suaus que provenen d'enlloc, produeixen idèntica impressió de poder divinal —al pobre executiu afaitat del nostre temps— com les catedrals gòtiques en l'infeliç llaurador medieval: nosaltres no som res, ells ho són tot.

New York, però, no és únicament aquesta col·lecció d'altures de ciment, fetes a major glòria i eficàcia del capital. New York, megalòpolis mundial del segle XX, té, per exemple, un parc immens on la gent passeja esportivament a peu o amb bicicleta, juga i berena i pren el sol i viu el camp civilitzat els diumenges i els dies de festa. Té places amb arbres, gespa i estàtues de Picasso on els joves fan música i els vells juguen a escacs. Té museus milionaris —el Metropolitan, el Guggenheim, el d'Art Modern— on hom pot gaudir de l'art que ha fet el món al llarg del segle. Té Harlems miserables per a negres i hispanics. Té una petita Itàlia que celebra revetles al miracler de Padova, menja la pasta eixuta i fa gelats i uns expressos prou bons. Té una Xina amb pagodes, restaurants d'arròs groc i productes d'orient. Té el Soho, amb galeries i quadres d'un horrible caríssim o un elitisme màgic. Té tendes d'un luxe refinat i enormes magatzems. Té llibreries on el *Tirant lo Blanc* serà el *best-seller* d'aquesta temporada. Té el Village de casetes rogenques amb jardinet estrets i escaletes com les de *West Side Story* on viuen artistes forasters i altres faunes locals. Té Broadway amb el seu firmament musical i teatres on triomfen les estrelles, on a les nits llueixen dones descomunals i homes temprats. Té el carrer 42 amb cines pornogràfics i camells de la coca, i botigues d'aparells electrònics.

Té... té de tot.

Cal anar a New York.

sensació vertiginosa la que féu dir a Josep Pla que a New York calia anar de jo-ve.

New York, avui, és el cap d'occident, el melic universal, com abans ho foren Atenes, Roma o París, per exemple. I Manhattan és el cervell americà, l'espai on el poder, l'ambició, la intel·ligència, la cultura, l'art, el luxe i la misèria conviuen amb els ingredients i els